

АНГЛІЙСЬКА МОВА У СВІТІ: ДОСЛІДЖЕННЯ EF EPI 2013

Проаналізовано результати дослідження компанії Education First рівня володіння англійською мовою в 60 країнах світу. Відзначено зростання кількості студентів та аспірантів, які навчаються в провідних англійськомовних країнах світу. Хоча рівень володіння англійською мовою в країнах, багатих на нафту, залишається доволі посереднім, нафтовидобувні країни вживають заходів для поліпшення вивчення англійської мови.

Дана стаття є продовженням роботи [1].

Компанія Education First (далі – EF) провела третє дослідження [2] вивчення рівня володіння англійською мовою в 60 країнах світу (у першому і другому дослідженнях було використано дані, відповідно, 2007-2009 та 2009-2011 років). Чисельність населення 60 країн, які було охоплено дослідженням, перевищила 4,8 млрд чоловік, що становить дві третини мешканців планети. Англійська є де-факто офіційною ще в 55 країнах світу з населенням понад 1,2 млрд осіб. Отже, вибірка дослідження була доволі репрезентативною.

Методологія дослідження EF

Розробники EF EPI Індексу володіння англійською (EF English Proficiency Index) запропонували власну методологію визначення рівня англійськомовності дорослих громадян певної країни. Вищезазначений індекс обчислюється як середнє від даних двох тестів, які щороку виконують сотні тисяч дорослих громадян. Перший тест є безкоштовно доступним для будь-якого користувача Інтернет, а другий – вступним тестом (placement test), який складають перед початком вивчення відповідного англійського курсу. Обидва тести містять чотири секції (граматика, словник, читання і прослуховування).

Перший відкритий адаптивний тест нараховує 30 питань, складність яких змінюється відповідно до попередніх правильних або неправильних відповідей. Другий не адаптивний тест містить 70 питань. Обидва тести, які учасники складають на комп'ютерах, оцінюються за тією ж самою методикою. Оскільки результати тестів не впливали ані на отримання певного сертифікату, ані на зарахування до певної програми, то учасники тестів не мали мотивації штучно поліпшувати свої результати. Рівень володіння англійською для певної країни визначався відповідно до шкали Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти (Common European Framework of Reference, CEFR).

У третьому дослідженні було використано результати тестів з англійської 750 тис. дорослих громадян з 60 країн. Загалом, у трьох дослідженнях було проаналізовано дані тестів 5 млн осіб, які виконували тести в 2007-2012 роках.

У даній статті розглядаються питання взаємозв'язку між рівнем володіння англійською та здобуттям міжнародної освіти, а також питання володіння англійською в країнах, багатих на нафту.

Вища освіта за кордоном

Здобуття вищої освіти за кордоном, яке має істотний вплив на економічний розвиток держав, стало помітним явищем у світовому освітньо-культурному та економічному просторі впродовж останнього півстоліття. Протягом 1963-2012 років чисельність студентів та аспірантів, які навчаються за кордоном, зростає у 17 разів з 300 тисяч до 4,5 мільйона осіб.

Іноземні студенти та аспіранти віддають перевагу навчанню в чотирьох провідних англійськомовних країнах світу (табл. 1).

Таблиця 1

Австралія, Велика Британія, Канада, США: кількість іноземних студентів та аспірантів в 2011-2012 та 2012-2013 навчальних роках (тисяч чоловік)

Країна	2011-2012 (А)	2012-2013 (Б)	Зростання Б / А	Збільшення Б – А
США	764 495	819 644	7,2%	55 149

Велика Британія	480 755	488 380	1,6%	7 625
Австралія	242 451	245 531	1,3%	3 080
Канада	193 647	214 955	11,0%	21 308
РАЗОМ	1 681 348	1 768 510	5,2%	87 162

Джерело: [4], р. 1

Загалом, в Австралії, Великій Британії, Канаді та США в 2012-2013 навчальному році навчалось 1,768 мільйона осіб або 41,4% усіх іноземних студентів та аспірантів планети (в 2001-2002 навчальному році – 39%).

Зокрема, в США за останні 13 років кількість студентів та аспірантів з інших країн світу зросла з 582 996 до 819 644 чоловік або на 40,6%. Більш, як п'ята частина (21,8%) іноземних студентів та аспірантів у Сполучених Штатах як спеціалізацію обирають бізнес і менеджмент, 18,8% – інженерні та технічні науки, 9,8% – фізико-математичні та комп'ютерні науки.

Упорядкуємо дані вибірки дослідження EF за рівнем володіння англійською мовою (табл. 2).

Таблиця 2

ТОР-20 країн світу за кількістю студентів та аспірантів, які навчаються за кордоном: EF Індекс володіння англійською

	Країна	EF Індекс володіння англійською	Кількість студентів та аспірантів, які навчаються за кордоном (тисяч чоловік)
1	Малайзія	59,0	61
2	Німеччина	59,0	132
3	Індія	54,4	223
4	Південна Корея	53,5	139
5	Індонезія	53,4	43
6	Японія	53,2	39
7	Україна	53,1	55
8	В'єтнам	52,3	61
9	РФ	51,1	71
10	Італія	51,0	63
11	Китай	50,8	723
12	Франція	50,5	80
13	Бразилія	50,1	35
14	Туреччина	49,5	83
15	Іран	49,3	61
16	Марокко	47,7	56
17	Колумбія	47,1	32
18	Казахстан	43,5	58
19	Саудівська Аравія	41,2	57
20	Пакистан	менше 38	49

Джерело: [3], р. 2.

За винятком Малайзії та Німеччини, переважна більшість іноземних студентів та аспірантів походять з країн, де рівень володіння англійською мовою є середнім (52-55 балів) або нижче (менше 52 балів).

Англійська в провідних нафтовидобувних країнах світу

У країнах, багатих на нафту (oil-rich countries), не досягнуто високого або середнього рівня володіння англійською. Розглянемо вибірку з 20 країн світу, які продемонстрували найвищі обсяги видобутку нафти в 2012 році, вилучивши з неї англомовні США, Канаду, Велику Британію та Нігерію, а також Анголу, Азербайджан і Оман, які не були охоплені дослідженням (табл. 3).

Таблиця 3
TOP-20 країн світу за обсягами видобутку нафти
(барелів за добу), 2012 рік

	Країна	Видобуток нафти (барелів/добу)	Індекс EF EPI
1	РФ	10900	51,08
2	Саудівська Аравія	9900	41,19
3	Іран	4231	49,30
4	КНР	4073	50,77
5	Ірак	3400	38,16
6	ОАЕ	3087	50,37
7	Венесуела	3023	46,44
8	Мексика	2934	49,91
9	Кувейт	2682	46,97
10	Бразилія	2633	50,07
11	Норвегія	1998	66,60
12	Алжир	1885	43,16
13	Казахстан	1635	43,47
14	Катар	1631	45,97
15	Колумбія	1011	47,07
16	Індонезія	983	53,44
17	Індія	897	54,38
18	Аргентина	796	54,43
19	Лівія	700	44,65
20	Єгипет	681	48,89

Джерело: [5].

За винятком Норвегії («високий рівень»), а також Аргентини, Індії та Індонезії («середній рівень»), провідні нафтовидобувні країни світу показали «низький» (сім країн) і «дуже низький» (дев'ять країн) рівні володіння англійською. Отже, у вибірці EF шістнадцять країн, багатих на нафту, посіли місця в другій тридцятці з 31-го (РФ, 51,08) до останнього, 60-го (Ірак, 38,16).

Проте нафтовидобувні країни докладають зусиль для поліпшення рівня володіння англійською, що вкрай потрібно для участі в роботі міжнародних організацій, транснаціональних корпорацій і глобальних наукових проєктів. Так, країни групи BRIC (Бразилія, РФ, Індія і КНР) відчутно поліпшили свої показники порівняно з попереднім другим дослідженням EF – Індія (+7,03 бала), РФ (+5,29 бала), Китай (+3,15 бала) та Бразилія (+2,80 бала).

Вживають заходів для направлення більшої кількості студентів й аспірантів до провідних індустріальних країн Іран і Колумбія. За кількістю студентів та аспірантів, які навчаються за кордоном, Казахстан (58 тисяч) випереджає Україну (55 тисяч). Із 44 566 студентів та аспірантів із Саудівської Аравії, які навчаються в США, 23% обрали як спеціалізацію «інтенсивний курс англійської мови» [6]. До речі, 2012 року кількість саудівських студентів і аспірантів у Сполучених Штатах зросла на понад десять тисяч чоловік.

Висновки. Упродовж останніх 15 років неухильно зростає важливість англійської мови як *lingua franca* економіки, політики, науки і культури. У чотирьох англомовних країнах (Австралія, Велика Британія, Канада і Сполучені Штати Америки) навчається 41,4% іноземних студентів та аспірантів світу.

Хоч рівень знання англійської у провідних нафтовидобувних країнах залишається «низьким» або «дуже низьким», дані держави вживають заходів для поліпшення рівня оволодіння англійською мовою громадянами своїх країн.

Україна, яка вперше стала учасником дослідження EF, продемонструвала «середній» рівень знання англійської і з 53,09 бала посіла 27 місце у вибірці з 60 країн, випередивши Францію, Італію, РФ тощо. Проте даний результат слід вважати як аванс для поживлення

роботи в галузі вивчення англійської мови в Україні. Фахівцям МОН України, АПН України, викладачам кафедр іноземних мов доцільно запозичити досвід колег з Естонії та Латвії, де зафіксовано «дуже високий» і «високий» рівень володіння англійською.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабаніна Т. Володіння англійською мовою: Україна, ЄС, СНД. – Іноземні мови на природничих факультетах. Міжкафедральний збірник наукових праць, ВПЦ «Київський університет». – 2012. – Вип. 6. – С. 175-180.
2. EF English Proficiency Index. – 2013. – [Електронний ресурс]. – [Джерело]. – <http://www.ef.com/epi/>
3. OECD Education Indicators in Focus. 2013. – №5 (July). – 4 pp.
4. Institute of International Education. – Open Doors. Fast Facts-2013. – 2 pp.
5. US Energy Information Agency. – [Електронний ресурс]. – [Джерело]. – <http://www.eia.gov/countries/index.cfm?view=production>.
6. <http://www.eia.gov/countries/index.cfm?view=production>.
7. Institute of International Education. – Open Doors. Report on International Education Exchange.– 2013. – 46 pp.

*Е. М. Образцова,
доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри перекладу і мовознавства
А. Н. Бурака,
студентка V курсу факультету лінгвістики і перекладу,
Міжнародний гуманітарний університет*

КЛАСИФІКАЦІЯ СЛОВ-РЕАЛІЙ В РОМАНЕ Т. КАПОТЕ «ЗАВТРАК У ТИФФАНИ»

Стаття посвячена класифікації слов-реалій, употреблених в романі Т.Капоте «Завтрак у Тиффани».

Актуальність теми заключається в необхідності дослідження і класифікування слов-реалій з точки зору їх ролі в художньому тексті (наприклад, в романі Т.Капоте «Завтрак у Тиффани») з метою визначення ефективності вибору перекладеских рішень при перекладі роману. **Цель:** проаналізувати особливості використання слов-реалій в романі Т.Капоте «Завтрак у Тиффани» і класифікувати їх. **Задачи:** на основі вивчення і систематизації теоретичної літератури дати визначення реалії, розглянути пропозиції їх класифікації, а також в текстах оригіналу і перекладу роману виявити, проаналізувати і розкласифікувати слова-реалії, визначивши їх роль в художньому творі, зокрема, в створенні художнього просторово-часового образу Нью-Йорка 60-х років ХХ століття.

Реалія (від лат. прикметного во множ. ч. *realia* «речовинний», «дійсний») визначається як «слова, позначають предмети, поняття або ситуації, не існуючі в практичному досвіді людей, говорящих на іншій мові» [2, с. 95].

Термін «реалія» вважається родовим, так як він стосується до кореспондуючих об'єктам з трьох сфер: до предметів/явищ поза мовною дійсністю, до відповідним їм культурним поняттям (т.е. одиницям ментальної сфери) і до мовним одиницям (словам і фразеологізмам), позначаючим їх в мові. Мовні реалії – це назви предметів і явищ матеріальної і духовної культури, відображають образ життя і специфіку мовного сприйняття визначеного культурно-мовного суспільства і відсутні в інших мовах.

В теорії і практиці перекладу важливим вважається питання про обмеження мовних реалій від близьких або перетинаючихся з ними понять, які іноді недостатньо диференціюються або навмисно отождествляються з реаліями: «безеквівалентна лексика»;